

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В
УКРАЇНІ**

Миронюк І.С.

доктор медичних наук, доцент,
в.о. декана факультету здоров'я та фізичного виховання
Ужгородський національний університет
м. Ужгород, Україна

Слабкий Г.О.

доктор медичних наук, професор,
в.о. завідувача кафедри громадського здоров'я
Ужгородський національний університет
м. Ужгород, Україна

Одним із шляхів зміцнення та покращення здоров'я населення є укріплення потенціалу та послуг громадського здоров'я. В 2012 році Європейський регіональний комітет ВООЗ затвердив політику Здоров'я-2020 в якій відображені проблеми в області охорони здоров'я, а також можливості для покращення здоров'я при дотриманні принципу соціальної справедливості, наведені переконливі політичні, соціальні та економічні аргументи на користь дій в сфері охорони здоров'я, які вибудовані у відповідності до ключових стратегічних задач та пріоритетів [1]. Головною задачею впровадження політики Здоров'я-2020 є покращення здоров'я для всіх та скорочення нерівності за показниками здоров'я [2]. Паралельно ВООЗ прийнято документ «Європейський план дій з укріплення потенціалу та послуг громадського здоров'я» яким визначено пріоритетний розвиток громадського здоров'я в країнах Європи [3].

В Україні проводиться інтенсивна робота по створенню такої системи. Створено Центр громадського здоров'я МОЗ України, затверджено Концепцію розвитку системи громадського здоров'я [4], КМУ затвердив

нову спеціальність – 229 «громадське здоров'я» [5] та проводиться активне обговорення із її запровадження [6-8].

Формування системи громадського здоров'я в Україні відбувається на основі основних завдань та основних оперативних функцій та досвіду країн світу [9,10].

В умовах формування нової системи перед державою стоїть низка важливих завдань. Рішення яких має бути комплексним, міжсекторальним на всіх рівнях державного управління та визначеним в терміні. При цьому термін рішення задач має бути коротким в часі.

До першочергових задач, які підлягають рішенню для організації ефективної діяльності системи громадського здоров'я в Україні належать наступні:

- 1) удосконалення законодавчої бази;
- 2) створення організаційних структур системи громадського здоров'я на регіональних і місцевих рівнях;
- 3) рішення кадрових питань: визначення потреби в кадрах та їх функцій та обов'язків;
- 4) створення системи підготовки фахівців для громадського здоров'я;
- 5) рішення питання обсягів та джерел фінансування системи громадського здоров'я на національному, регіональному та місцевому рівнях;
- 6) створення системи наукового супроводу ефективної діяльності громадського здоров'я в країні;
- 7) забезпечення ефективної комунікації на всіх рівнях управління з визначенням завдань, джерел, форм, цільових груп комунікативного впливу та комунікаторів;
- 8) формування системи міжсекторального підходу в забезпеченні ефективної діяльності громадського здоров'я на всіх рівнях управління від національного до місцевого;

9) вирішити питання щодо розподілу функцій та послуг, а також механізмів сумісної діяльності із системою надання медичної допомоги за її рівнями в умовах проведення реформи.

Зупинимося більш детально на деяких із них.

Удосконалення законодавчої бази. На сьогодні в Україні існує низка Законів України, урядових актів та наказів МОЗ України, які фрагментарно регулюють окремі розділи громадського здоров'я. В умовах реформування санепідслужби країни та формуванню системи громадського здоров'я значна частка із них не можуть бути виконаними і підлягають значній корекції.

З метою законодавчого забезпечення діяльності системи громадського здоров'я в країні необхідна термінова розробка та прийняття Верховною Радою Закону України «Про громадське здоров'я» та низки підзаконних актів з комплексного нормативно-правового регулювання діяльності системи громадського здоров'я в країні.

Рішення кадрових питань. Одна із надзвичайно складних для рішення задач. Потреба в кадрах залежить від структури, мережі та функцій закладів громадського здоров'я. Крім того треба враховувати, що мережа закладів громадського здоров'я базується на оптимізації існуючих в регіонах структурах. В зв'язку з цим фахівці, які там працюють до реорганізації, підлягають навчанню з урахуванням їх нових компетенцій та функцій, що підлягає рішенню в правовому полі. Щоб працівники прийняли рішення стосовно подальшої роботи в реформованому закладі/установі вони мають ознайомитися в першу чергу з новою посадовою інструкцією, які теж підлягають терміновій розробці. Підлягає рішенню і питання потреби закладів громадського здоров'я в фахівцях різного рівня кваліфікації та організації системи їх перепідготовки.

Надзвичайно важливим є питання підготовки нової фармації фахів для системи громадського здоров'я які в змозі вирішувати поставлені задачі із збереження та покращення здоров'я населення у відповідності до міжнародних стандартів.

Підготовка фахівців громадського здоров'я має здійснюватися як у відповідних вищих начальних закладах I-II так і в III-IV рівнів акредитації в залежності від потреби в кваліфікації.

Запровадження системи підготовки фахівців для громадського здоров'я підлягає здійсненню комплексу підготовчих заходів. До них відноситься розробка освітніх стандартів, типових навчальних планів, навчальної літератури та методичного забезпечення навчального процесу.

Надзвичайно важливим для ефективного забезпечення навчального процесу є підготовка викладацького складу здатного забезпечити відповідну підготовку фахівців.

Для рішення наведених та інших перелічених задач на галузевому рівні мають бути створені робочі та експертні групи спеціалістів із залученням провідних міжнародних консультантів з конкретним визначенням для них завдань та термінів їх рішення.

Література:

1. Основы Европейской политики поддержки государства и общества в интересах здоровья и благополучия. Copenhagen. WHO Regional Office for Europe. 2012: <http://www.euro.who.int/PubRequest?language=Russian>

2. Шафранский В.В. Основы Европейської політики і стратегія для XXI століття: стратегічне керівництво в інтересах здоров'я/ В.В. Шафранский, Г.О. Слабкий, Л.О. Качала // Економіка і право охорони здоров'я. 2016. -№2 (4). – С. 72-75

3. Европейский план действий по укреплению потенциала и услуг общественного здравоохранения. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe, 2012 (документ EUR/RC62/12). – 52 с.

4. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я : розпорядження КМУ від 30.11.2016 № 1002-р [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>. – Назва з екрану.

5. Про внесення змін до постанови КМУ від 29.04.2015 р. №266: постанова КМУ від 2 лютого 2017 року, № 53 [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>. – Назва з екрану.

6. Грузева Т.С. Концептуальні підходи до обґрунтування системи підготовки кадрів для служби громадського здоров'я в Україні / Т.С. Грузева, І.М. Пельо, В.А. Сміянов, Л.І. Галієнко// Wiadomości Lekarskie.- 2016 р. - T.LXIX. - № 6. –С. 719-725.

7. Шафранський В.В. Про необхідність розробки навчальних програм за спеціальністю «Громадське здоров'я»/ В.В. Шафранський //Тези доповідей учасників науково-практичної конференції «Актуальні питання практичної інтеграції відомчих медичних структур в загальнодержавну систему охорони здоров'я в контексті реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я України». 15 жовтня 2015 року. М. Київ// Україна. Здоров'я нації. 2015. №3(35). С.19

8. Шафранский В.В. Эффективная система последипломной подготовки специалистов для охраны общественного здоровья на этапе его формирования в стране / В.В. Шафранский, Г.А. Слабкий, И.С. Миронюк// Материалы научно-практической конференции с международным участием «Модернизация высшего медицинского образования: модульная система обучения». Самарканд, 16 мая 2016 года//Проблемы биологии и медицины. – С. 167

9. Общественное здравоохранение: основные подходы и принципы определения и удовлетворения потребностей человека / А. А. Аканов, К. Д. Нурманов, А. М. Арингазина [и др.]. – Алматы, 2007. – 136 с.

10. Public health in England. The report of the Committee of Inquiry into the Future Development of the Public Health Function. London, HMSO, 1988.